

proefdier doet de uitscheiding van ^{85}Sr met de urine verminderen.

Volgens sommige onderzoekers (o.a. ZIEGLER) heeft thyrocalcitonine een fosfaturiserende werking. Anderen, o.a. RUSSELL, toonden door rechtstreekse infusie van thyrocalcitonine in de nier aan, dat de fosfaturiserende werking gering is. Wanneer ratten waarvan de parathyroïdeae waren weggenomen, een maand lang met thyrocalcitonine behandeld werden, kon radiologisch een significante toeneming van het trabeculaire bot van de wervels worden vastgesteld. Histologisch bleek dat het aantal osteoclasten afnam. Verder kon geen invloed op de „glomerular filtration rate” en de „renal plasma flow” worden geconstateerd. De onder normale omstandigheden geproduceerde hoeveelheid thyrocalcitonine heeft een minimaal effect op de nier.

Na hypofysectomie of adrenalectomie bij ratten was het hypocalciëmisierend effect van varkens-thyrocalcitonine onveranderd.

Door o.a. BARNES en FOSTER werden enige waarnemingen bij de mens beschreven. Bij zes patiënten, die na chirurgische of radiologische thyroïdectomie met substitutietherapie euthyreoot waren, zonder tekenen van hypoparathyreoïdie, werd calcium geïnfundeed in een dosering van 15 mg per kg lichaamsgewicht. Deze groep toonde een significant sterkere en langduriger hypercalciëmie na de infusie dan een controlegroep. De auteurs verklaren dit uit de afwezigheid van thyrocalcitonine in de eerste groep. Ook werd een verminderd hydroxyprolinegehalte in de urine als bewijs aangevoerd voor de rechtstreeks remmende werking van thyrocalcitonine op de resorptie van botweefsel. Ook bij een patiënt met osteoporose en een normaal serum-calciumgehalte deed toediening van thyrocalcitonine dit gehalte dalen. Diverse onderzoekers concludeerden hieruit dat er voor thyrocalcitonine therapeutische mogelijkheden moesten zijn bij osteoporose.

Het probleem van eventuele antistofvorming bij langdurige toediening van thyrocalcitonine, zoals dit bij groei-hormon is gebleken, werd buiten beschouwing gelaten.

Resumerend kan men stellen, dat het serumcalciumgehalte door twee hormonen wordt geregeld, waarvan parathormon de grote, en thyrocalcitonine de subtiële calciumwisselingen opvangt, wellicht vergelijkbaar met de macro- en microregeling van de glucosetofwisseling door insuline resp. glucagon.

Onwillekeurig vraagt men zich na afloop van een dergelijk symposium af, of dit nu het laatste „nieuwe” hormoon zal zijn.

Behalve aan het wetenschappelijk gedeelte werd in ruime mate aandacht besteed aan de „social events”, waarvan een receptie, aangeboden door het Royal College of Physicians en het officiële banket de belangrijkste onderdelen waren. Ook voor de echtgenoten van de deelnemers was een gevarieerd programma georganiseerd. Het symposium kan in het geheel als zeer geslaagd beschouwd worden.

Mijn dank gaat uit naar de directie van het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis te Amsterdam en de N.V. Organon te Oss, die het mij mogelijk hebben gemaakt, dit symposium bij te wonen.

Literatuur: COPP, D. H. e.a. (1962) *Endocrinology* **70**, 638.

Augustus 1967

G. FEDDER

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

ZIJN ORALE ANTICONCEPTIVA ONMISBAAR?

Ik ben nog nooit van mijn leven naar een stierengevecht gaan kijken. Maar na het lezen van de discussie over de stellingen van Prof. DEFARES t.a.v. de orale anticonceptiva, heb ik het gevoel dat wie dit onderwerp nog eens durft aan te raken, een arena binnentreedt, waar hij niet alleen een vervaarlijk briesende stier, maar ook de stenen en flessen van een verontwaardigd publiek moet trotseren.

Hoe het zij, U begrijpt mijn schroom, als ik probeer wetenschappelijk te denken en dan drie mogelijkheden zie opdoemen:

a. Prof. DEFARES heeft gelijk. In dat geval zou ons medisch geweten ons moeten dwingen tot stopzetten van de productie, dan wel tot ernstig waarschuwen tegen de gevolgen van „de pil”.

b. Prof. DEFARES heeft geen gelijk. Maar dan verwacht ik betere argumenten dan tot nu toe gelanceerd zijn, argumenten die niet zozeer de persoon of de intenties of de methodes van collega DEFARES aanvallen, als wel zijn stellingen.

c. Prof. DEFARES heeft gedeeltelijk gelijk. In dat geval verwacht ik een commissie die objectief de argumenten en tegenargumenten bestudeert en zijn conclusies en werkwijze bekend maakt. In afwachting van de conclusies van deze commissie zouden toch de maatregelen onder a. genoemd geboden zijn.

Maar afgezien van de hele discussie over het gevaar, waag ik het, de vraag op te werpen over de noodzaak van anticonceptiva.

Naar mijn beste weten en persoonlijke ervaring is het een kenmerk van de mens dat hij zijn oorspronkelijke instincten kan sublimeren, ofte wel omzetten in een andere vorm van energie, die „sociale energie” genoemd wordt. Discipline is de manier om tot die sublimatie te komen. Hetzij een discipline van buiten opgelegd door dwang, angst of taboes, hetzij een discipline die vrijwillig wordt aanvaard om een bepaald doel te bereiken, van het winnen van een roeiwedstrijd af, tot aan het creëren van een rechtvaardige en de individuele vrijheid respecterende wereldbeschaving toe.

Ik zou zelfs nog een stap verder willen gaan en FREUD te hulp roepen, die meende dat een beschaving de som is van de gesublimeerde driften van de enkelingen die de beschaving samenstellen, en wel in de eerste plaats van de gesublimeerde seksuele drift. En dan ook de in Nederlandse kringen weinig gelezen Engelse socioloog UNWIN (1934), die meent te kunnen aantonen, tegen zijn eigen verwachtingen in, dat er een nauwe correlatie bestaat tussen beschavingspeil en discipline. In een monumentale studie laat hij zien dat door de hele geschiedenis van de mensheid heen, beschavingen opkwamen en hoger stegen naarmate een volk langere tijd een intensievere discipline aan den dag legde, en weer ten onder gingen als deze discipline verslaptte, en meer burgers gingen toegeven aan hun primitieve instincten.

Ik heb 8 jaar in de Santé Publique van Marokko gewerkt. Ik heb honderden vrouwen in Casablanca, arm en rijk, kunnen helpen bij hun zeer reële verlangen naar gezinsbeperking, door hen te wijzen op deze mogelijkheid én wenselijkheid van zelfgekozen seksuele discipline. Met het feit dat zij burens en vriendinnen mee terugbrachten naar mijn polikliniek om dit ook te horen, heb ik begrepen dat zij

dankbaar waren een Europese arts te ontmoeten, die hen niet als koeien behandelde, maar de moeite nam van mens tot mens te spreken, en hen in staat achtte tot een eigenschap die het genus mens is aangeboren, maar waar echter weinig mensen meer geloof aan schijnen te hechten: discipline uit verantwoordelijkheidsbesef.

Om heel eerlijk te zijn: ik heb een barrière in mijn eigen denken moeten overwinnen. Toen ik hiermee begon, dacht ik inderdaad: zoiets kan ik wel als beschaafd Nederlander, maar dat kan niet iedereen. Toen ik erover sprak met Marokkanen was de reactie van velen: natuurlijk is dat wat de Islam ons geleerd heeft, hoe is die Christen daaraan gekomen? Toen ik hier in Nederland over mijn ervaringen sprak met een hoogleraar, was zijn reactie: dat kunnen zulke geestelijk ingestelde mensen als de Marokkanen opbrengen, niet de doorsnee Nederlander.

Ik geloof dat ieder normaal mens deze discipline kan vinden in zijn eigen leven, als hij de juiste inspiratie krijgt. Het is een veel diepere en blijvende bevrediging dan de directe bevrediging op het seksuele vlak.

In ieder geval geloof ik dat de „ontwikkeling” waar ieder van ons zoveel geld voor over heeft, alleen mogelijk is als de ontwikkelingslanden een grote mate van discipline kunnen opbrengen. Aan de andere kant geloof ik ook dat ons eigen land en werelddeel zeer snel „onderontwikkeld” zullen worden, en aan andere volken ten prooi zullen vallen als wij onze overgeërfd discipline laten varen.

Literatuur: DEFARES, J. G. (1967) *Ned. T. Geneesk.* III, 1115. — FREUD, S. *Introductory lectures on psycho-analysis.* — UNWIN, J. D. (1934) *Sex and Culture.* Oxford University Press.

Rotterdam, 15 november 1967

K. F. GUNNING

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

's Werelds influenza-centrum. — De directeur van genoemd centrum (Mill Hill, Londen) herinnert in *WHO Chronicle* (oktober, bl. 413) wederom aan de epidemiologische voorstellingen, die zich aan de virologische ontdekkingen hebben aangesloten. Van het influenzavirus onderscheidt men 3 typen: A (A₀, A₁, A₂), B (B₀, B₁) en C (geen subtype). Type A is het meest belangrijke, zijnde meest verantwoordelijk voor de grote influenza-epidemieën, en het enige dat geassocieerd is met de pandemieën die het mensdom nu en dan verontrusten. Type-B-virus is vaker betrokken bij regionale epidemieën en soms betrokken bij „institutional environments”. Influenza C is een betrekkelijk weinig voorkomende ziekte, blijkens haar sporadisch karakter meer tot commensalisme geneigd. De epidemische kenmerking der typen kan men afleiden van de verschillende graden van stabiliteit van de antigene structuur van de onderscheidene virustypen. De betekenis van de antigene variabiliteit der influenzavirussen erkent men in het feit dat de weerstand die bij de mens door infectie of vaccinatie wordt opgewekt, specifiek is ten opzichte van de bijzondere antigenen van de subtypen. Zo kon dus het begin en de verspreiding van een pandemie in 1957 worden nagegaan toen het A₂ (Aziatische)-subtype in de Kwei-Chow-provincie van China verscheen. Binnen 3 weken nadat het virus de Chinese grens had overschreden, was het geïdentificeerd als een nieuw type en toegezonden aan influenza-onderzoekers over de gehele wereld ten behoeve van epidemiologisch onderzoek en vaccinebereiding. Dergelijke ervaringen deden over een groot deel van de wereld een netwerk van influenzalaboratoria installeren: 80 in 53 landen en een internationaal centrum te Atlanta (V.S.).

Engeland

Difterie. — Slechts weinig artsen jonger dan 40 jaar zagen lijders aan difterie. Enkele epidemieën in 1960 en 1961 werden uitvoerig beschreven. Van de epidemie in 1963 maakte de chief medical officer van het ministerie van gezondheid in zijn jaarverslag gewag. Bij deze ervaringen was meer dan eens aanwijzing dat de besmetting uit het buitenland afkomstig was. De epidemie in 1966, uitvoerig beschreven in *Medical Officer* (20 oktober, bl. 198), bleef beperkt tot drie klinische gevallen in de maand juli; in het Staveley Urban District Derbyshire, kinderen van één gezin, van wie er twee van verwikkelingen slachtoffer werden. Voor het overige herkende men, door bacteriologisch onderzoek van contacten, vijf uitscheiders (drie kinderen en twee volwassenen). Het district was sinds 18 jaar vrij van difterie. Een van de uitscheiders was kortgeleden uit Cyprus teruggekeerd.

India

Geboortenbeperking. — De regering zoekt middelen tegen overbevolking. In een bijzondere vergadering van de ministers, op initiatief van de eerste minister mevrouw INDIRA GANDHI, kwam ten eerste de huwelijksleeftijd ter sprake. Het voorstel: 18 jaar voor de bruid, 21 jaar voor de bruidegom werd verworpen en gewijzigd in 21 en 25 jaar. Met het denkbeeld de bepalingen van de abortuswet wat ruimer te maken konden bijna alle ministers zich verenigen; toch besloot men tenslotte zulks niet te overhaasten. Verplichte sterilisatie van huisvaders met drie of meer kinderen werd evenmin aangenomen; anderen pleitten voor een extra belasting voor de vader van meer dan drie kinderen of voor een verhoging van de vergoeding aan hen die aanbieden te worden gesteriliseerd. Mevrouw GANDHI die het initiatief tot de vergadering nam, was van mening dat de ministers het grote belang van gezinsbeperking niet inzien. (*J. Amer. med. Ass.*, 23 okt., bl. 378.)

Verenigde Staten

Farmaceutische producten gebruikt door gezonde jonge negers. — Aan 235 negers, 30 tot 35 jaar oud, behorende tot een normale bevolking, is door twee onderzoekers gevraagd of zij ooit in hun leven marihuana, barbituraten, amfetamines of opiaten hadden gebruikt en zo ja, welke middelen, wanneer, hoe lang en hoeveel. Deze jonge mannen betrekken voor de onderzoekers een lukraak gevormde groep: zij waren gekozen uit schoolarchieven, daterend van 26 tot 30 jaar geleden. Criteria voor hun geschiktheid waren: geboren te St. Louis tussen 1930 en 1934, gedurende 6 of meer jaren leerling van de openbare school te St. Louis, I.Q. ten minste 85 als leerling van de elementaire school. Voorts golden familie-omstandigheden, al of niet aanwezigheid van een vader, peil van het beroep, welstand, enz. Begrijpelijkerwijze vormde de gezamenlijke uitkomsten van de interviews met de 30- tot 35-jarige jonge negers een uiterst gevarieerd geheel, waarbij het individuele gebruik van verdovende middelen bijzondere aandacht ontving. Van de zeer gedetailleerd weergegeven uitkomsten van het rapport zij slechts het volgende aangestipt. Van deze normale bevolkingsgroep waren 10 pct aan heroïne verslaafd geweest, de helft had een of ander verdovend middel „illegally” gebruikt. Vrijwel iedereen die enig middel gebruikte, gebruikte marihuana. Het diende ter introductie aan de meesten die op een ander middel overgingen. De helft van de marihuana-gebruikers koos nooit iets anders, en een-derde zette het gebruik niet langer dan een jaar voort. Als marihuana niet leidde tot verslaving aan heroïne, kwam de gebruiker zelden ter kennis